

Брюксел, 31.5.2018
COM(2018) 378 final

2018/0203 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно
сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на
доказателства по граждански или търговски дела**

{SEC(2018) 271 final} - {SWD(2018) 284 final} - {SWD(2018) 285 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Една от задачите на ЕС е да създаде и развие европейско пространство на правосъдие в областта на гражданското право въз основа на принципите на взаимно доверие и на взаимно признаване на съдебни решения. Пространството на правосъдие изисква осъществяването на трансгранично съдебно сътрудничество. За тази цел, както и за да се улесни гладкото функциониране на вътрешния пазар, ЕС прие законодателство за трансграничното връчване на съдебни документи¹, както и за сътрудничеството при събирането на доказателства². Тези инструменти са от основно значение в регулирането на съдебната помощ по граждански и търговски дела между държавите членки. Общата им цел е да осигурят ефективна рамка за трансгранично съдебно сътрудничество. Те замениха предишната международна по-тромава система на Хагските конвенции³ между държавите членки⁴.

Това законодателство в областта на съдебното сътрудничество има реално въздействие върху ежедневието на гражданите на ЕС, било то в качеството им на физически лица или стопански субекти. То се прилага в съдебни производства с трансгранично значение, в които безпроблемното му функциониране е абсолютно необходимо, за да се осигури достъп до правосъдие и правото на справедлив процес. Ефикасността на рамката за международна съдебна помощ оказва пряко въздействие върху начина, по който гражданите, участващи в такива трансгранични спорове, възприемат функционирането на съдебната система и върховенството на закона в държавите членки.

Доброто сътрудничество между съдилищата също е необходимо условие за правилното функциониране на вътрешния пазар. През 2018 г. около 3,4 милиона граждански и търговски съдебни дела в ЕС са имали трансгранично значение⁵. В много от тези

¹ Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

² Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

³ Хагска конвенция от 15 ноември 1965 г. за връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела;
Конвенция от 18 март 1970 г. за събиране на доказателства в чужбина по граждански или търговски дела.

⁴ Регламентите се прилагат по отношение на всички държави членки с изключение на Дания. На 19 октомври 2005 г. Дания сключи с Европейската общност паралелно споразумение относно връчването на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, с което се разширява обхватът на разпоредбите на регламента относно връчването на документи и мерките в негово изпълнение, така че в него се включва Дания. Споразумението влезе в сила на 1 юли 2007 г. (вж. ОВ L 300, 17.11.2005 г., стр. 55; ОВ L 120, 5.5.2006 г., стр. 23). Не съществува паралелно споразумение по отношение на събирането на доказателства.

⁵ Тази цифра отразява изчисления от икономическото проучване на Deloitte, придружаващо оценката на въздействието. Изчисленията се основават на данни на Евростат, Европейската комисия за ефикасност на правосъдието на Съвета на Европа (СЕРЕЈ) и Европейската комисия, както и на информация, събрана в хода на изслушванията. Проучването беше възложено на Deloitte по договор № JUST/2017/JCOO/FW/CIVI/0087 (2017/07). Окончателният доклад все още не е публикуван.

производства съществува необходимост от получаване на доказателства от друга държава членка; Регламентът относно събирането на доказателства предоставя инструменти, които улесняват достъпа до тези доказателства.

Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела представлява важен инструмент за европейското съдебно сътрудничество, като се има предвид, че често е от решаващо значение пред съда да се представят достатъчно доказателства в подкрепа на даден иск. С регламента се създава общоевропейска система за пряко и бързо предаване и изпълнение на молби за събиране на доказателства между съдилищата и се определят точни правила относно формата и съдържанието на такива молби. По-специално, той подобрява съответната Хагска конвенция чрез въвеждането на съвременна и ефикасна система за преки контакти между съдилищата (предаване на молби и обратно предаване на събраните доказателства) и заменяйки тромата система, при която молбите бяха предавани от съд в държава членка А до централния орган в държава членка А, след това до централния орган в държава членка Б и накрая до съда в държавата членка Б (и обратно). Той също така дава възможност за директно събиране на доказателства от съдилища в други държави членки.

През 2017 г., с цел подпомагане на полезни, цялостни и актуални анализи и заключения относно практическото функциониране на регламента (в допълнение към резултатите от други оценки⁶), Комисията извърши оценка за регулаторна пригодност (REFIT) в съответствие с насоките за по-добро регулиране, за да оцени действието на инструмента по отношение на петте ключови задължителни критерия за оценка: ефективност, ефикасност, целесъобразност, съгласуваност и добавена стойност от ЕС.

Констатациите от оценката по REFIT бяха използвани като основа за определянето на проблема в оценката на въздействието, придружаваша настоящото предложение. Според доклада контактите между органите, определени от регламента, са все още почти изключително на хартиен носител, което оказва неблагоприятно въздействие върху разходите и ефективността. Също така рядко се използват видеоконферентна връзка, за изслушването на лица в друга държава членка. Поради това предложението е насочено към необходимостта от модернизация, и по-специално към цифровизацията и използването на съвременни технологии в трансграничното събиране на доказателства. В него се разглеждат и следните други проблеми, открити при оценката: забавянията и разходите за гражданите, предприятията и държавите членки, пропуските в защитата на процесуалните права и правната сложност и несигурност.

Целта на предложението е да се постигне по-гладко функциониране на пространството на свобода, сигурност и правосъдие и на вътрешния пазар, като се увеличат ефикасността и бързината на трансграничното събиране на доказателства. Това ще бъде постигнато чрез адаптиране на Регламент (ЕО) № 1206/2001 към техническия напредък, възползване от предимствата на цифровизацията и гаранция, че видеоконферентната връзка се използват по-често. Инициативата повишава правната сигурност и по този начин спомага да се избегнат закъснения и ненужни разходи за гражданите, предприятията и публичната администрация и премахва недостатъците при защитата на процесуалните права на страните.

⁶ Вж. бележка под линия 5.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Тази инициатива е тясно свързана с инициативата относно връчването в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“), което се урежда от Регламент (ЕО) № 1393/2007.

Предложението е съгласувано със съществуващите инструменти на ЕС в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Регламент (ЕО) № 1206/2001 се прилага, без да се засяга евентуален обмен на информация между органите по системи, установени от Регламента „Брюксел IIa“⁷ и Регламент относно задълженията за издръжка⁸, дори когато тази информация има доказателствена сила, така че молещият орган да е свободен да избере най-подходящия метод.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложеният регламент е част от рамката на ЕС в областта на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела и допринася за осъществяването на целта на ЕС за създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, както е определено в член 3, параграф 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и член 67 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). В този контекст ЕС трябва да развива съдебното сътрудничество по гражданскоправни и търговскоправни въпроси с трансгранично значение, което се основава на принципа на взаимното признаване на съдебните и извънсъдебните решения, както е предвидено в член 81 от ДФЕС. Регламентът също така допринася за осъществяването на целта на ЕС за изграждане на вътрешния пазар (член 26 от ДФЕС).

В Програмата на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г. се изтъква, че за да се укрепи взаимното доверие между правосъдните системи на държавите членки, следва да се проучи необходимостта от подсилване на процесуалните права в гражданското производство, например що се отнася до събирането на доказателства⁹. Целта за подобряване на рамката за съдебно сътрудничество в ЕС също така е в съответствие с целите на Комисията, изложени в стратегията за цифровия единен пазар¹⁰: в контекста на електронното правителство, в стратегията се изразява необходимостта от повече действия за модернизиране на публичната (включително съдебната) администрация, постигане на трансгранична оперативна съвместимост и улесняване на взаимоотношенията с гражданите.

Поради това Комисията се ангажира в своята работна програма за 2018 г. да изготви предложение за преразглеждане на Регламента относно събирането на доказателства¹¹.

⁷ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

⁸ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

⁹ „Програма на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г.: укрепване на доверието, мобилността и растежа в Съюза“, (С(2014)144 final), стр. 8.

¹⁰ COM(2015) 192 final, 6.5.2015 г., стр. 16.

¹¹ Работна програма на Комисията за 2018 г.: Програма за по-обединена, по-силна и по-демократична Европа, (COM(2017) 650 final от 24.10.2017 г.), приложение II, точки 10 и 11.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание за предложението е член 81 от ДФЕС (съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение). Член 81, параграф 2, буква г) предоставя на ЕС правомощия да приема мерки, насочени към осигуряване на сътрудничество при събирането на доказателства.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Проблемите, които трябва да бъдат решени от инициативата, възникват в трансгранични съдебни производства (които по дефиниция са извън обсега на националните правни системи) и произтичат или от недостатъчното сътрудничество между съдилищата на държавите членки, или от недостатъчната оперативна съвместимост и съгласуваност между националните системи и правна среда. Правилата в областта на международното частно право се кодифицират в регламенти, тъй като това е единственият начин да се гарантира желаната еднородност на нормите. Въпреки че по принцип нищо не пречи на държавите членки да цифровизират комуникацията помежду си, предишен опит и прогнози за това какво ще се случи без действия от страна на ЕС показват, че напредъкът ще бъде много бавен и че дори когато държавите членки предприемат действия, оперативната съвместимост не може да бъде гарантирана без законодателна рамка на ЕС. Целта на предложението следователно не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и може да бъде постигната само на равнището на Съюза.

Добавената стойност за ЕС е в допълнителното подобряване на ефикасността и бързината на съдебните производства чрез опростяване и ускоряване на механизмите за сътрудничество по отношение на събирането на доказателства, а оттам и подобряване на правораздаването по дела с трансгранично значение.

• Пропорционалност

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като се ограничава стриктно до необходимото за постигането на залегналите в него цели. То не урежда различаващите се национални норми за събиране на доказателства.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство

Резултатите от последващата оценка на Регламент (ЕО) № 1206/2001, която придружава оценката на въздействието, могат да бъдат обобщени както следва:

Като цяло регламентът е допринесъл за постигането на своите общи, конкретни и оперативни цели. Въвеждането на общи методи за събиране на доказателства беше приветствано от практикуващите юристи. Въвеждането на стандартни формуляри и канали за комуникация улесни комуникацията. Регламентът подобри ефикасността на съдебните производства — както в сравнение с Хагската конвенция, така и в периода между 2001 г. и 2017 г. По този начин той допринесе за изграждането на пространство

на свобода, сигурност и правосъдие, както и за безпроблемното функциониране на вътрешния пазар. Регламентът повишава взаимното доверие между съдилищата и спомага за намаляване на тежестта за гражданите и предприятията, участващи в трансгранични производства.

Бяха установени редица препятствия, които показват, че има място за подобрение. Тези препятствия се отнасят преди всичко до забавянията и разходите за предприятията и гражданите, причинени от неизползване на потенциала на съвременните технологии за по-бърза комуникация и директно събиране на доказателства. Най-поразителните примери са неизползването на електронни комуникации при обмена между съдилищата и органите на държавите членки, който все още се извършва на хартиен носител, и слабото използване на електронни комуникации, по-специално видеоконферентна връзка, за директното събиране на доказателства. Регламентът понастоящем не изисква използването на модерни технологии в съдебната система; фактът, че това зависи изцяло от индивидуалните усилия и цялостното преминаване към цифровизация на държавите членки, доведе до твърде бавен напредък както в абсолютно изражение, така и в сравнение с използването на модерни технологии в национален контекст.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Комисията проведе широка консултация със заинтересованите страни. Една обща обществена консултация от 8 декември 2017 г. до 2 март 2018 г. обхвана както Регламент (ЕО) № 1393/2007, така и Регламент (ЕО) № 1206/2001. Бяха получени общо 131 мнения (най-вече от Полша, следвана от Германия, Унгария и Гърция). На две специални заседания на Европейската съдебна мрежа бяха разгледани практическите проблеми и възможните подобрения на двата регламента. Бяха проведени и специални срещи с правителствени експерти на държавите членки. Беше проведен семинар за подбрани заинтересовани страни с конкретен интерес по въпросите, свързани с трансграничните съдебни производства. Резултатите от тези консултации бяха като цяло положителни и разкриха необходимост от действие.

В допълнение Комисията продължи да поддържа редовен диалог със заинтересованите страни и държавите членки чрез експертната група на Съвета по електронното връчване на документи и електронните комуникации, която заседава от четири до шест пъти годишно.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Експертната група относно модернизацията на съдебното сътрудничество по граждански и търговски дела проведе шест заседания между януари и април 2018 г. Проучване, извършено през 2016 г. от консорциум, ръководен от Университета в Марибор, направи сравнителен анализ на правото в областта на доказателствата в 26 държави членки¹².

- **Оценка на въздействието**

Настоящото предложение се подкрепя от оценка на въздействието, представена в придружаващия работен документ на службите на Комисията SWD(2018) 285.

¹² <http://www.acj.si/en/presentation-evidence>

Бяха разгледани редица варианти за действие — от незаконодателни мерки до законодателни действия с различна степен на амбиция.

Предпочетеният вариант е пакет от мерки:

- установили електронното предаване като канал по подразбиране за електронна комуникация и обмен на документи;
- насърчаване на използването на съвременни средства за събиране на доказателства, като например видеоконферентна връзка, ако дадено лице трябва да бъде изслушано от друга държава членка, и стимули за (чрез финансирането на национални проекти) държавите членки да оборудват съдилищата с видеоконферентно оборудване;
- премахване на правните пречки пред приемането на електронни (цифрови) доказателства;
- премахване на различните тълкувания на понятието „съд“;
- предоставяне на информация за важноста на единните стандарти, предвидени в Регламента (рационализирани процедури, уравниен стандарт на защита на правата на засегнатите страни);
- най-добри практики за компетентните съдилища, за да им помогне за правилното и навременно прилагане на процедурите; както и
- повишаване на осведомеността на съдилищата и практикуващите юристи относно наличието на пряк канал за събиране на доказателства съгласно регламента.

Комитетът за регулаторен контрол прегледа проекта за оценка на въздействието на заседанието си на 3 май 2018 г. и на 7 май 2018 г. даде положително становище с коментари. Препоръките на Комитета бяха взети под внимание. По-специално с преработената версия на доклада се обясняват по-добре връзката между двете инициативи по отношение на съдебното сътрудничество (връчването на документи и събирането на доказателства), по-широкият контекст и причините, поради които регламентът представлява значителна стъпка напред в сравнение с Хагската конвенция за събиране на доказателства. Освен това основните проблеми и базовия сценарий бяха по-ясно определени и обяснени и бяха подобрени разделите, посветени на субсидиарността и на добавената стойност от ЕС. Заключениеята от оценката по отношение на ефективността също бяха доразвити и оценката на вариантите на политиката се съсредоточава върху основните въпроси (електронната комуникация и използването на видеоконферентна връзка).

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Инициативата е включена в работната програма на Комисията за 2018 г. в рамките на инициативите по REFIT в областта на пространството на правосъдие и основни права, изградено върху взаимно доверие¹³.

¹³ *Работна програма на Комисията за 2018 г.: програма за по-обединена, по-силна и по-демократична Европа, (COM(2017) 650 final от 24.10.2017 г.), приложение II, точка 10, стр. 4.*

Чрез платформата REFIT заинтересованите страни препоръчаха на Комисията да проучи възможностите за ускоряване на събирането на доказателства в други държави членки.

Очаква се пакетът от мерки да донесе ползи за гражданите и предприятията, участващи в трансгранични производства. Повишаването на правната сигурност и по-бързите и евтини процедури ще спомогнат за насърчаване на гражданите и предприятията да участват в трансгранични сделки и по този начин ще се стимулира трансграничната стопанска дейност и ще се подобри функционирането на вътрешния пазар. За държавите членки въвеждането на електронно предаване и видеоконферентна връзка би довело до известни разходи, но те ще са еднократни, докато ползите ще се трупат във времето и ще генерират икономии на разходите (например по-евтино е да се изслуша свидетел чрез видеоконферентна връзка, отколкото да бъде извикан да се яви лично). Освен това разходите, свързани конкретно с настоящия регламент, ще бъдат намалени от увеличаването на цифровизацията на съдебната система като цяло. Като цяло ползите значително ще превишат разходите. Предприятията ще се възползват от подобренията в качеството си на страни в съдебното производство. Другите последици ще бъдат относително неутрални.

Освен това регламентът ще предвижда взаимното признаване на цифрови доказателства. Това не само ще намали тежестта за гражданите и предприятията в съдебните производства, но също ще намали случаите, в които електронните доказателства се отхвърлят.

- **Основни права**

В съответствие с Програмата на ЕС в областта на правосъдието за 2020 г. в предложението се обръща внимание на необходимостта да се укрепят процесуалните права в гражданското производство, за да се повиши взаимното доверие между правосъдните системи на държавите членки.

Въвеждането на електронни средства за комуникация и по-широкото използване на видеоконферентна връзка се очаква да подобрят достъпа на гражданите и предприятията до правосъдие.

Предложените мерки за цифровизация вземат предвид изискванията относно защитата на данните и неприкосновеността на личния живот: предвидената за въвеждане система за електронен обмен между определените съдилища следва да е абсолютно надеждна и сигурна в техническо отношение и да гарантира неприкосновеността и поверителността на предаваните данни. Предварително определената група от потребители на системата (само съдилищата и съдебните органи на държавите членки) дава допълнителна гаранция, че личните данни ще се обработват по подходящ начин. Освен това системата следва да въведе децентрализирана структура, позволяваща комуникация пряко между нейните крайни точки и следователно намаляване на риска чрез свеждане до минимум на броя на лицата, обработващи данни.

Важни външни фактори по отношение на защитата на личните данни в контекста на предлагания пакет от мерки са:

- Общият регламент относно защитата на данните (ОРЗД)¹⁴, в сила от май 2018 г., който следва да повиши осведомеността и бързото реагиране, за да гарантира сигурността и целостта на бази данни, и бързото реагиране при нарушения на правото на неприкосновеност на личния живот в съдебната система; както и
- постоянните заплахи за киберсигурността в публичния сектор. Очаква се опитите за атака срещу публични ИТ инфраструктури да продължат да нарастват и да засегнат също съдебните системи в държавите членки; тяхното въздействие може да се увеличи в резултат на нарастващата взаимосвързаност на информационните системи (на национално равнище и на равнище ЕС).

Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване

В съответствие с точки 22 и 23 от Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г.¹⁵, в което трите институции потвърдиха, че оценките на действащото законодателство и на действащата политика следва да служат като база за оценки на въздействието на вариантите за по-нататъшни действия, регламентът ще бъде оценен и Комисията ще представи доклад на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет най-късно пет години след датата на прилагане. При оценката ще бъде извършена преценка на въздействието на регламента по места въз основа на показатели и на подробен анализ на степента, в която регламентът може да се счита за целесъобразен, ефективен, ефикасен, осигуряващ достатъчна добавена стойност от ЕС и съгласуван с други политики на ЕС. Оценката ще включва извлечени поуки с цел установяване на евентуални пропуски/проблеми или възможности за по-нататъшно подобряване на въздействието на регламента. Държавите членки ще предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на доклада.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма да доведе до значителни разходи за националните администрации, а по-скоро ще доведе до икономии. Очаква се националните органи да извлекат ползи от по-ефикасното съдебно производство и от намалените административна тежест и разходи за труд.

Разходите, свързани с разработването, прилагането и поддръжката на системата за електронна комуникация и обмен на документи и с придобиването, изграждането и експлоатацията на професионално и висококачествено видеоконферентно оборудване биха могли да се съфинансират.

Програмата „Правосъдие“ и Механизмът за свързване на Европа (МСЕ) предлагат основните възможности за финансиране от ЕС в рамките на настоящите финансови програми. Програмата „Правосъдие“ (с бюджет за 2018 г. в размер на 45,95 милиона евро) подкрепя капацитета, свързан с изпълнението на съдебни решения и със средствата за правна защита, в държавите членки в областта на гражданското правосъдие, а нейните бъдещи приоритети за финансиране също са съсредоточени върху тези елементи, които са от значение и за настоящата инициатива. МСЕ разполага с много по-голям бюджет (130,33

¹⁴ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

¹⁵ Междуинституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1—14.

милиона евро през 2018 г.) и предлага финансова подкрепа за проекти в областта на информационните технологии, които улесняват трансграничното взаимодействие между публичните администрации, предприятията и гражданите. Той вече широко се използва за финансиране на цифровизацията и работата по електронното правосъдие в областта на гражданското правосъдие, включително за европейския портал за електронно правосъдие, интегрирането на официалните документи в националните системи за електронно управление и Системата за взаимно свързване на бизнес регистрите (BRIS). Както бе обявено на 2 май 2018 г., пакетът на Многогодишната финансова рамка (МФР), посветен на приоритета за цифровата трансформация, включва 3 милиарда евро за компонента за цифровите технологии на МСЕ, предназначени за финансиране на изграждането на инфраструктура за цифрова свързаност.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

• Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване

Ще бъде въведена солидна система за мониторинг на прилагането на регламента, включваща всеобхватен набор от качествени и количествени показатели и ясен и структуриран процес на докладване и мониторинг. Това е важно, за да се гарантира, че измененията се прилагат ефективно в държавите членки, както и за да се провери дали регламентът има успех при постигането на своите цели.

• Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението

Член 1, параграф 4

Понастоящем понятието „съд“ не е определено и това доведе до различното му тълкуване сред държавите членки. Някои го възприемат като отнасящо се единствено до традиционните съдилища, докато други изпълняват молби и от други съдебни органи (напр. нотариусите), ако те са оправомощени съгласно националното законодателство да изпълняват функции по събирането на доказателства. Тези неясноти следва да бъдат отстранени, като се предостави определение на понятието „съд“.

Член 6

Това изменение въвежда задължително електронно предаване, като правило, на исканията и съобщенията по регламента (параграф 1). В изключителни случаи, т.е. когато функционирането на системата е прекъснато или тя не е подходяща за съответното предаване (напр. предаване на ДНК проба като доказателство), могат да бъдат използвани и други канали (параграф 4).

Членове 17 и 17а

Целта на предложените изменения е да се осигури по-подходящо, по-често и по-бързо използване на директното събиране на доказателства в съответствие с член 17 чрез видеоконферентна връзка, ако тя е на разположение на въпросните съдилища и е подходящо средство оглед на конкретните обстоятелства по случая.

Член 17б

Целта на този нов член е да улесни събирането на доказателства от служители на дипломатически или консулски представителства. В посочения член се предвижда, че

такива лица могат, на територията на друга държава членка и в областта, в която упражняват своите функции, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане, чрез изслушване без принуда на граждани на държавата членка, която те представляват, в контекста на висящо производство пред съдилищата на тази държава членка.

Член 18а

С този нов член се гарантира, че цифрови доказателства, събрани в съответствие с правото на държавата членка, в която са били събрани, не се отхвърлят като доказателства в други държави членки единствено поради цифровия им характер.

Членове 19 и 20

Тези изменения привеждат регламента в съответствие с член 290 от ДФЕС.

Член 22а

В тази разпоредба се предвижда, че Комисията изготвя подробна програма за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент.

Член 23

В тази разпоредба се предвижда, че Комисията извършва оценка на настоящия регламент, в съответствие с Насоките на Комисията за по-добро регулиране и съгласно точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г., и представя доклад за основните констатации от тази оценка на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) В интерес на правилното функциониране на вътрешния пазар е необходимо по-нататъшно подобряване и ускоряване на сътрудничеството между съдилищата при събирането на доказателства.
- (2) Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета² установява правила относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела.
- (3) За да се гарантира бързото предаване на искания и съобщения следва да бъдат използвани всички подходящи средства на съвременните комуникационни технологии. Поради тази причина, като правило, всички съобщения и всеки обмен на документи следва да се осъществяват чрез децентрализирана информационна система, съставена от национални информационни системи.
- (4) За да се гарантира взаимното признаване на цифрови доказателства, на тези доказателства, събрани в държава членка в съответствие с нейното законодателство, не следва да се отказва признаване като доказателства в други държави членки само заради техния цифров характер.
- (5) Регламент (ЕО) № 1206/2001 не следва да засяга възможността органите да обменят информация в рамките на системи, установени с други инструменти на Съюза, например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета³ или Регламент (ЕО)

¹ ОВ С , г., стр. .

² Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела (ОВ L 174, 27.6.2001 г., стр. 1).

³ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1).

№ 4/2009 на Съвета⁴, дори когато тази информация има доказателствена сила, като по този начин на молещия орган се оставя изборът за най-подходящ метод на предаване.

- (6) Съвременните комуникационни технологии, и по-специално видеоконферентната връзка, която е важно средство за опростяване и ускоряване на събирането на доказателства, към момента не се използват в пълния им потенциал. Когато трябва да се съберат доказателства чрез изслушване на лице, което има местожителство в друга държава членка, в качеството му на свидетел или вещо лице, съдът следва да събере тези доказателства директно чрез видеоконферентна връзка, ако тя е налична в съответните съдилища, когато счете за целесъобразно използването на такава технология с оглед на конкретните обстоятелства по делото.
- (7) С цел да се улесни събирането на доказателства от служители на дипломатически или консулски представителства, тези лица могат, на територията на друга държава членка и в областта, в която упражняват своите функции, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане, чрез изслушване без принуда на граждани на държавата членка, която те представляват, в контекста на висящо производство пред съдилищата на тази държава членка.
- (8) Тъй като целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради създаването на правна рамка, осигуряваща бързото предаване на искания и съобщения, засягащи събирането на доказателства, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (9) В съответствие с член 3 и с член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, [Обединеното кралство] [и] [Ирландия] [са нотифицирали/е нотифицирало/нотифицирала желанието си да участват/участва в приемането и прилагането на настоящия регламент] [не участват/не участва в приемането на настоящия регламент и не са обвързани/не е обвързано/обвързана от него, нито от неговото прилагане].
- (10) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.
- (11) С цел осъвременяване на стандартните формуляри в приложенията или внасянето на технически изменения в тези формуляри, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с измененията на

⁴ Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1).

приложенията. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество*. По-специално, с цел осигуряване на равностойно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

*Междунституционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.; ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

- (12) В съответствие с точки 22 и 23 от Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент въз основа на информация, събрана чрез специфични мерки за наблюдение, за да оцени реалното въздействие на регламента и необходимостта от последващи действия.
- (13) Поради това Регламент (ЕО) № 1206/2001 следва да бъде съответно изменен,
ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Регламент (ЕО) № 1206/2001 се изменя, както следва:

- (1) В член 1 се добавя следният параграф 4:

„4. В настоящия регламент понятието „суд“ означава всеки съдебен орган в държава членка, който е компетентен да събира доказателства съгласно настоящия регламент.“;

- (2) Член 6 се заменя със следното:

„Член 6

Предаване на исканията и на други съобщения

1. Исканията и съобщенията по настоящия регламент се предават чрез децентрализирана информационна система, съставена от национални информационни системи, които са свързани помежду си чрез комуникационна инфраструктура, позволяваща сигурен и надежден трансграничен обмен на информация между националните информационни системи.
2. Общата правна рамка за използването на удостоверителни услуги, съдържаща се в Регламент (ЕС) № 910/2014 на Съвета⁵, се прилага по отношение на

⁵ Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 73).

исканията и съобщенията, предавани чрез децентрализираната информационна система, посочена в параграф 1.

3. Когато върху исканията и съобщенията, посочени в параграф 1, се изисква да бъде поставен или вече е поставен печат или саморъчен подпис, вместо този печат или подпис може да се използва „квалифициран електронен печат“ или „квалифициран електронен подпис“ по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета.
 4. Ако предаването в съответствие с параграф 1 е невъзможно поради непредвидена и изключителна неизправност в децентрализираната информационната система или когато то е невъзможно в други изключителни случаи, предаването се извършва чрез най-бързите възможни средства, които замолената държава членка е посочила, че приема.
- (3) Член 17 се изменя, както следва:
- а) параграф 2 се заличава;
 - б) в параграф 4 третата алинея се заменя със следното:
„Когато в срок от 30 дни след изпращане на искането молещият съд не е получил информация за това дали искането е било прието, искането се счита за прието.“;
- (4) вмъква се следният член 17а:

„Член 17а

Директно събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка

1. Когато трябва да се съберат доказателства чрез изслушване на лице, което има местожителство в друга държава членка, в качеството му на свидетел, страна или вещо лице и съдът не изисква от компетентния съд на друга държава членка да събере доказателствата в съответствие с член 1, параграф 1, буква а), съдът събира тези доказателства директно в съответствие с член 17 чрез видеоконферентна връзка, ако тя е налична в съответните съдилища, когато счете за целесъобразно използването на такава технология с оглед на конкретните обстоятелства по делото.
2. При искане за директно събиране на доказателства чрез видеоконферентна връзка изслушването се провежда в помещенията на съд. Молещият съд и централният орган или компетентният орган, посочени в член 3, параграф 3, или съдът, в чиито помещения ще се проведе изслушването, се договарят относно практическите условия за осъществяването на видеоконферентната връзка.
3. Когато доказателствата се събират чрез видеоконферентна връзка:
 - а) централният орган или компетентният орган, посочени в член 3, параграф 3, в замолената държава членка могат да определят съд, който

да участва в събирането на доказателства, за да се осигури зачитането на основните принципи на правото на замолената държава членка;

- б) когато е необходимо, по искане на молещия съд, на лицето, което трябва да бъде изслушано, или на съда в замолената държава членка, участващ в изслушването, централният орган или компетентният орган, посочени в член 3, параграф 3, гарантират, че лицето, което трябва да бъде изслушано, или съдията се подпомагат от устен преводач.“;

- (5) вмъква се следният член 17б:

„Член 17б

Събиране на доказателства от служители на дипломатически или консулски
представителства

Служителите на дипломатически или консулски представителства на държава членка могат, на територията на друга държава членка и в рамките на областта, в която упражняват своите функции, да събират доказателства, без да е необходимо предварително искане съгласно член 17, параграф 1, чрез изслушване без принуда на граждани на държавата членка, която те представляват, в контекста на висящо производство пред съдилищата на държавата членка, която представляват.“;

- (6) след член 18 се добавя следният раздел б:

„Раздел б

Взаимно признаване

Член 18а

На цифрови доказателства, събрани в държава членка в съответствие с нейното законодателство, не се отказва качеството на доказателства в други държави членки единствено поради техния цифров характер.“;

- (7) в член 19 параграф 2 се заменя със следното:

„2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложенията с цел актуализиране на стандартните формуляри или извършване на технически изменения в тези формуляри.“;

- (8) Член 20 се заменя със следното:

„Член 20

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 19, параграф 2, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от [дата на влизане в сила на настоящия регламент].
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 19, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.⁶
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
- (9) Делегиран акт, приет съгласно член 19, параграф 2, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.“
- (10) Въмква се следният член 22а:

„Член 22а

Мониторинг

1. Най-късно до [две години след датата на прилагане] Комисията въвежда подробна програма за мониторинг на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящия регламент.
2. В програмата за мониторинг се определя чрез какви средства и на какви интервали се събират данните и другите необходими доказателствени елементи. В нея се посочват действията, които трябва да бъдат предприети от

⁶ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

Комисията и от държавите членки за събирането и анализа на данните и другите доказателствени елементи.

3. Държавите членки предоставят на Комисията данните и други доказателствени елементи, необходими за осъществяването на мониторинга.“

(11) Член 23 се заменя със следното:

„Член 23

Оценка

1. Не по-рано от *[пет години след датата на прилагане на настоящия регламент]* Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя основните констатации от нея в доклад до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет.

2. Държавите членки предоставят на Комисията информацията, необходима за изготвянето на доклада.“

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от [...].

При все това параграф 2 от член 1 се прилага, считано от... *[24 месеца след влизането в сила на регламента]*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател